ลัดดาวรรณ ทัศนุรักษ์. (2568). แนวทางการพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ชาญชัย วงศ์สิรสวัสดิ์ รศ.ดร.อรสา จรูญธรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความต้องการจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีขั้นตอน 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 400 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทุกรายการในภาพรวมระหว่าง .66 - 1 และวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ 2.1 ศึกษาแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน แหล่งข้อมูล คือแบบบันทึกเนื้อหาจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสา รรายงานของสถานศึกษาพระราชทาน 2.2 สร้างแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยใช้การสังเคราะห์เอกสารรายงานของสถานศึกษาพระราชทาน จำนวน 3 แห่ง 2.3 ตรวจสอบแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพที่เป็นอยู่ของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้ง 4 ด้าน สภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน โดยมีดัชนีความต้องการจำเป็น การประชาสัมพันธ์ ($PNI_{modified}$ = 0.13) การให้ชุมชนมีส่วนร่วม ($PNI_{modified}$ = 0.12) การให้บริการชุมชน ($PNI_{modified}$ = 0.11) และการสนับสนุนกิจกรรมในสถานศึกษา ($PNI_{modified}$ = 0.10) ตามลำดับ และ 2) ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน มีแนวทาง 4 ด้าน ซึ่งมีแนวทางย่อย 30 แนวทาง และทุกแนวทางมีการประเมินความถูกต้อง (M = 4.40, SD = 0.59) ความเหมาะสม (M = 4.33, SD = 0.59) ความเป็นไปได้ (M = 4.48, SD = 0.57) ความเป็นประโยชน์ (M = 4.38, SD = 0.57) อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2P2S โดยบูรณาการการบริหารงานด้วยวงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA มีแนวทาง 4 ด้าน ได้แก่ การให้ชุมชนมีส่วนร่วม การให้บริการชุมชน การสนับสนุนกิจกรรมในสถานศึกษา และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน การบริหารอย่างมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษา

Latdawan Thatsanurak. (2025). Development Guidelines for Managing School and Community Relations in Schools under Primary Educational Service Area Office. . Master of Education (Educational Administrative Innovation). Advisors: Asst. Prof. Dr. Chanchai Wongsirasawat, Assoc.Prof. Dr. Orasa Charoontham

ABSTRACT

This mixed methods research aimed to 1) assess the needs for fostering effective school-community relationships under the Office of Primary Educational Service Areas, and 2) develop guidelines for managing school-community relationships under the Office of Primary Educational Service Areas. The research was conducted in 2 sequential phases. In phase 1, a needs assessment was carried out using a sample of 400 teachers from OBEC-affiliated primary schools, selected through multi-stage sampling. The instrument was a 5-point rating scale questionnaire with content validity for all items ranging from .66 to 1.00. The Priority Needs Index was analyzed to determine the perceived gaps between the current and desired states of school-community relationship management. Phase 2 was the development phase and consisted of 3 sub-step: phases: 2.1 examining approaches to the management of relationships between educational institutions and local communities, using data synthesized from documentation and reports of royal award-winning schools; 2.2 developing a framework for managing relationships between educational institutions and local communities through the synthesis of reports from 3 royal award-winning schools; and 2.3 validating the proposed framework for managing relationships between educational institutions and local communities. The instrument used was an assessment form evaluating accuracy, appropriateness, feasibility, and usefulness through focus group discussions.

The findings revealed that 1) the status of school and community relationship management was rated at a high level across all 4 aspects. The desired state of school and community relationship management was at the highest level overall across all 4 aspects, with Needs Index for public relations ($PNI_{modified}$ = 0.13), community participation ($PNI_{modified}$ = 0.12), community service ($PNI_{modified}$ = 0.11), and support for school activities ($PNI_{modified}$ = 0.10), respectively; and 2) the proposed management framework consisted of 4 strategic dimensions which comprised 30 operational guidelines, and each proposed approach was evaluated for accuracy (M = 4.40, SD = 0.59), appropriateness (M = 4.33, SD = 0.59), feasibility (M = 4.48, SD = 0.57), and usefulness (M = 4.38, SD = 0.57). Their rating was high to the highest levels.

The knowledge gained from this research is the formulation of the 2P2S Model-Participation, Provision of Services, Support for Activities, and Strategic Communication-designed to enhance school and community collaboration in primary schools. This model integrates the PDCA cycle and comprises 4 approaches community participation, community service, support for activities in educational institutions, and public relations. The model offers practical implications for school administrators, policy - makers, and educators seeking to strengthen community engagement and improve school effectiveness through collaborative governance.

Keywords: School and Community Relationships, Participatory Management, Educational Administration Management